

НЕЗАВИСНИ ОПЕРАТОР СИСТЕМА У БОСНИ И ХЕРЦЕГОВИНИ

ИЗВЈЕШТАЈ
О ФИНАНСИЈСКОМ ПОСЛОВАЊУ НОСБиХ-а
ЗА 2021. ГОДИНУ

Фебруар, 2022. године

КАРАКТЕРИСТИКЕ ФИНАНСИЈСКОГ ПОСЛОВАЊА НОСБиХ-а У 2021. ГОДИНИ

Финансијско пословање НОСБиХ-а у 2021. години, поред већ стандардизованих трошкова и улагања, обиљежиле су слjedeће чињенице:

- Тарифа за рад НОСБиХ-а се почела примјењивати од 01. јануара, за разлику од претходних година, и то се одмах одразило на висину прихода.
- Остварење потрошње и производње електричне енергије у 2021. години је, у односу на планске позиције, било веће за око 7%, односно за око 2%.
- Укупни трошкови су знатно нижи у односу на одобрене одлуком ДЕРК-а, што значи да се Управа према трошковима односила веома одговорно.
- Одлуком ДЕРК-а нису одобрена средства за капиталне издатке.
- Због коронавируса одређене трошковне позиције су остварене знатно испод планских вриједности.
- Извршена је исправка потраживања од компаније *LE Trading BH* д.о.о. Бања Лука на терет расхода, у износу од 2.991.882 КМ.
- У складу са одлукама ДЕРК-а рутери за мрежу *PCN* набављени су путем кредитног задужења.
- Завршена је имплементација пројекта за систем СКАДА/ЕМС.

Ако се, по дефиницији, успјешност финансијског пословања мјери остварењем бар минималне добити (суфицита) и одрживом ликвидношћу, онда се може рећи да је НОСБиХ у 2021. години остварио оба циља. Дакле, постигнута је уравнотеженост прихода и расхода уз значајнији вишак прихода, а захваљујући томе, ни у једном тренутку исплата доспјелих обавеза није доведена у питање.

Иако се финансијско пословање одвијало у прилично сложеним и неповољним условима, што се првенствено односи на прилично рестриктивну и недовољно стимулативну тарифу за рад НОСБиХ-а, Управа НОСБиХ-а је уложила максималне напоре како би се пословни процеси одвијали без већих потешкоћа. Постигнути су завидни резултати:

- У 2021. години, остварен је суфицит, односно, вишак прихода над расходима у износу од 1.433.858 КМ, чиме је у цијелости покривен губитак из претходних година, који је износио 1.234.198 КМ. Суфицит је резултат већег прихода због примјене тарифе од 01. јануара и повећане потрошње електричне енергије, али и мањих трошковима те вођења одговорне и рационалне финансијске политике. Осим тога, из тако оствареног суфицита, одлуком ДЕРК-а је износ од 341.743 КМ искоришћен за плаћање кредитних обавеза.

- У набавку опреме и софтвера у 2021. години инвестирано је 2.983.183 КМ, што за претходне три године укупно превазилази износ од 7,3 милиона КМ.
- Постигнути су најповољнији услови за кредит намијењен за куповину рутера за мрежу PCN (износ кредита 395.000 КМ; рок отплате 5 година, фиксна каматна стопа 2,40%, укупна камата 24.095 КМ). Кредит ће се отплаћивати из средстава амортизације рутера. Осим тога, предузето је и низ активности како би се надлежни органи информисали о оправданости кредита, с циљем добијања сагласности, првенствено од Управног одбора и ДЕРК-а.
- Уредно су измириване све обавезе, како према добављачима за робе и услуге, тако и оне које се односе на инвестициона улагања. Исто тако, отплата свих кредита и камата (домаћим и иностраним банкама) одвијала се у складу са отплатним плановима, без иједног дана кашњења. И обавезе према запосленима су измириване према устаљеним роковима, у пуном износу са свим порезима и доприносима.

О одлуци о тарифи за рад НОСБиХ-а у 2021. години те њеним посљедицама на финансијски положај компаније, много тога је већ речено у планским документима и другим материјалима, али подсећамо на неке кључне одредбе које су се, несумњиво, позитивно одразиле на пословање.

Наиме, Одлуком о тарифи број: 04-28-5-357-42/20 од 29.12.2020. године утврђена је нова тарифа за рад НОСБиХ-а у износу од 0,0057 фенинга/kWh, коју плаћају произвођачи и 0,0783 фенинга/kWh, коју плаћају купци те, по том основу, и укупан приход од 8.940.755 КМ, док је ребалансом утврђен укупан приход у износу од 9.020.804. Разлика од 80.049 КМ се односи на приходе по основу амортизације донација.

Укупни расходи утврђени ребалансом су мањи од планираних за 1.289.282 КМ и у потпуности су усклађени са одобреним Одлуком ДЕРК-а (8.599.012 КМ).

Најзначајнији трошкови који су ребалансом умањени у односу на планиране су:

- бруто плате и накнаде запосленима, за 500.000 КМ
- трошкови материјала, за 118.000 КМ
- трошкови енергената, за 19.000 КМ
- одржавање софтверских алата, за око 160.000 КМ
- одржавање опреме, за око 30.000 КМ
- трошкови амортизације, за око 126.000 КМ
- остале услуге, за око 157.000 КМ
- трошкови репрезентације, за 30.000 КМ
- финансијски трошкови, за 5.000 КМ
- путни трошкови, за 48.000 КМ

- остали материјални и нематеријални трошкови, у укупном износу од око 96.000 КМ.

Укупни трошкови који се финансирају средствима која се прикупљају из тарифе за рад ребалансом су усклађени са укупним износом одобреним одлуком ДЕРК-а.

НОСБиХ своје финансијско пословање, осим на тарифи за рад, од 2016. године темељи и на тарифи за системску услугу.

- *Тарифом за рад НОСБиХ-а*, обезбјеђује се приход који је у функцији покривања свих трошкова за његов рад, укључујући и трошкове запослених.
- По основу *тарифе за системску услугу* стиче се приход који се користи искључиво за тржишну набавку резерве капацитета секундарне и терцијарне регулације, као и набавку електричне енергије за покривање губитака у преносном систему те компензације нежељених одступања, односно, за балансно тржиште.

Укупан приход НОСБиХ-а у 2021. години, са укљученим приходом од системске и помоћних услуга, остварен је у износу од 111.473.935 КМ, док су укупни расходи, са трошковима помоћних услуга, исказани у износу од 105.157.022 КМ из чега произилази да је остварен позитиван финансијски резултат у износу од 6.316.913 КМ, а који се састоји од:

- вишка прихода над расходима по основу тарифе за рад, у износу од 1.433.858 КМ
- вишка прихода над расходима по основу тарифе за системску и помоћне услуге, у износу од 4.883.055 КМ.

Сасвим је јасно да НОСБиХ не може постићи финансијску равнотежу и одржавати задовољавајућу ликвидност *уколико му не буду одобрене реално оствариве резерве из којих би се у току године могли надокнађивати дефицити у приходу, обезбјеђивати средства неопходна за одржавање ликвидности, али и покривати одређени издаци који нису предвиђени планом.* Балансирање прихода, било да је у питању његов мањак или вишак, до висине одобреног, свакако би се накнадно регулисало тарифом. Међутим, како се тарифа утврђује једном годишње и у току године се не врши њено подешавање, што би према члану 23. Методологије требало да се ради, те како надокнада прихода кроз тако утврђену тарифу траје још годину дана, ако не постоје „резерве“ врло тешко је одржати финансијску равнотежу НОСБиХ-а.

У наставку ће се све билансне позиције, било да се упоређују са планираним или ребалансираним, јединствено исказивати термином „планиране“, јер и финансијски план, као и његов корективни документ ребаланс, представљају јединствен плански документ.

Финансијски резултат са укљученим приходима и расходима од тарифе за рад те системске и помоћних услуга

Назив	Остварено 2016.	Остварено 2017.	Остварено 2018.	Остварено 2019.	Остварено 2020.	Остварено 2021.
Укупни приходи	75.626.552	73.504.387	69.088.081	77.709.192	76.579.837	111.473.935
Укупни расходи	65.886.700	68.457.157	79.870.341	79.227.855	73.633.588	105.157.022
Вишак прихода/расхода	9.739.852	5.157.230	-10.782.260	-1.518.663	2.946.249	6.316.913

Финансијски резултат само по основу рада НОСБиХ-а

Назив	Остварено 2020.	Финансијски план за 2021.	По одлуци ДЕРК-а за 2021.	Ребаланс фин. плана за 2021.	Остварено 2021.
Укупни приходи	7.885.150	12.836.907	8.940.755	9.020.804	10.099.686
Укупни расходи	8.684.815	9.887.924	8.599.012	8.598.642	8.665.828
Вишак прихода/расхода	-799.665	2.948.983	341.743	422.162	1.433.858

Приходи у 2021. години остварени по основу тарифе за рад износе 9.544.339 КМ и већи су за 603.584 КМ у односу на одобрене одлуком ДЕРК-а, што је последица примјењивања тарифе за рад НОСБиХ-а за 2021. годину од 01. јануара и повећања потрошње и производње електричне енергије. Остали приходи износе 555.347 КМ.

Одлуком су утврђени и укупни расходи у износу од 8.599.012 КМ. Из овако укупно одобреног прихода и укупних расхода произилази да нису предвиђена средства за финансијске резерве којима би се, у случају неликвидности, могли покрити губици. Једино су одобрена додатна средства за плаћање кредитних обавеза у износу од 341.743 КМ.

Мора се нагласити да овако одобрене билансне величине од почетка нису биле одрживе јер нису уважавале реалне потребе рада НОСБиХ-а, прије свега се то односи на расходне величине.

Управа НОСБиХ-а је рестриктивном финансијском политиком и мјерама штедње успјела да већину трошkových позиција стави под контролу и њихово остварење се кретало у оквиру износа предвиђених одлуком о тарифи за рад НОСБиХ-а, док за поједине финансијске позиције није могла примијенити рестриктивне мјере, будући да би изостанком улагања у одржавање појединих софтверских система неминовно дошло до озбиљног поремећаја у раду НОСБиХ-а, првенствено у техничко-технолошком смислу.

Упоредо са свим редовним пословним активностима, 2021. годину карактерише и завршетак имплементација пројекта СКАДА/ЕМС који се финансира кредитом ЕБРД-а. Све инвестиционе и кредитне активности су садржане у посебном извјештају.

Финансијски резултат само по основу системских и помоћних услуга

Назив	Остварено 2016.	Остварено 2017.	Остварено 2018.	Остварено 2019.	Остварено 2020.	Остварено 2021.
Укупни приходи	68.230.141	66.189.373	62.184.885	70.416.662	68.694.687	101.374.249
Укупни расходи	58.697.335	61.473.349	72.148.926	71.190.740	64.948.772	96.491.194
Вишак прихода/расхода	9.532.806	4.716.024	-9.964.041	-774.077	3.745.914	4.883.055

Приход прикупљен по основу тарифе за системску услугу користи се *искључиво* за тржишну набавку резерве капацитета секундарне и терцијарне регулације, као и набавку електричне енергије за покривање губитака у преносном систему те за компензације нежељених одступања према сусједним регулационим подручјима. По овом основу, у посматраном периоду је исказан позитиван салдо од 4.883.055 КМ. Исказани вишак прихода над расходима по основу системске и помоћних услуга те дебаланса би износио 7.867.228 КМ, али је он мањи за 2.984.173 КМ, што је последица евидентирања исправке вриједности потраживања од компаније *LE Trading BH d.o.o.* Бања Лука на терет расхода. Оцјена је да би позитиван салдо између прихода и расхода, односно, суфицит од помоћних услуга требао континуирано износити најмање 5 до 6 милиона КМ, чиме би се осигурала ликвидност балансног тржишта. То такође упућује на закључак да је постојећа тарифа за системску и помоћне услуге у износу од 0,5188 фенинга/kWh, која је била у примјени током 2021. године, била прилично избалансирана.

НОСБиХ је и у 2021. години суочен са високим потраживањем од Алуминија д.д. Мостар, које је на дан 31.12.2021. укупно износило 3.166.714 КМ, по основу системске и помоћних услуга и дебаланса. Овдје посебно истичемо да је Управа НОСБиХ-а током 2019. године предузела све радње у складу са законском регулативом и Уговором о преузимању и репрограму дуга бр. ОПУ-ИП 738/2018, од 20.12.2018. године, постигнутим између компанија *Al Trade d.o.o. Мостар*, Алуминија д.д. Мостар и НОСБиХ-а, како би се наведена потраживања наплатила. У том смислу НОСБиХ је поднио мјенице Уникредит банке (*UniCredit Bank d.d.*) за наплату потраживања од Алуминија, али мјенице је НОСБиХ-у банка вратила уз образложење да се Алуминиј д.д. Мостар налази у поступку финансијске консолидације. Одлуком Владе Федерације БиХ поступак финансијске консолидације Алуминија је продужен до 31.12.2023. године и док он траје принудна наплата се не може покренути. Наведена потраживања су у 2020. години књиговодствено исправљена на терет расхода.

НОСБиХ је у 2021. години суочен и са високим потраживањем од компаније *LE Trading BH d.o.o.* Бања Лука, који на дан 31.12.2021. укупно износи 2.984.173 КМ, по основу системске и помоћних услуга и дебаланса. Управа НОСБиХ-а је током 2021. године предузела све радње у складу са законском регулативом те Уговором о репрограму и измирењу дуга и редовном плаћању текућих обавеза бр. ОПУ-ИП 1509/21, од 27.09.2021. године, постигнутим између компаније *LE Trading BH d.o.o.*

Бања Лука и НОСБиХ-а, како би се наведена потраживања наплатила. У том смислу НОСБиХ је у 2021. години по основу тог уговора наплатио прву рату у износу од 285.131 КМ, банкарску гаранцију у износу од 221.000 КМ, те поднио мјенице Новој банци а.д. Бања Лука за наплату потраживања од компаније *LE Trading*. Статус наплате ових потраживања је неизвјестан. Наведена потраживања су у 2021. години књиговодствено исправљена на терет расхода.

У оквиру помоћних услуга, успјешно се реализује и *Споразум Блока СХБ (Словенија-Хрватска-БиХ) о заједничкој терцијарној резерви*, као и *Споразум о испоруци енергије терцијарне регулације (ПТРЕ) са ЕМС-ом и ЦГЕС-ом на граници БиХ-Србија, односно БиХ-Црна Гора* те се уредно измирују међусобне обавезе. Подсјећамо, примјеном ових споразума, НОСБиХ може набављати ел. енергију од ЕЛЕС-а и ХОПС-а (СХБ Блок) те ЕМС-а и ЦГЕС-а, за потребе терцијарне резерве и испоручивати је у ЕЕ систем БиХ, а електропривреда која је узроковала грешку ће то платити након што јој НОСБиХ испостави фактуру.

БИЛАНС СТАЊА
на дан 31.12.2021. године

Група конта	Позиција	Износ по одбитку исправке вриједности	
		Стање на дан 31.12.2020.	Стање на дан 31.12.2021.
	А К Т И В А		
	А. ОСНОВНА ИМОВИНА	11.730.780	14.744.351
00	Некретнине, постројења и опрема	11.374.591	14.286.034
01	Нематеријална стална средства	203.374	302.986
02,03	Дугорочни пласмани и потраживања	146.229	146.229
04	Биолошка имовина		
05	Улагања у некретнине		
06	Стална средства намијењена продаји		
08	Дугорочна разграничења	6.586	9.102
	Б. ТЕКУЋА (ОБРТНА) СРЕДСТВА	20.250.520	41.801.652
10	Новац и новчани еквиваленти	8.682.398	15.553.151
11,12	Краткорочни пласмани и потраживања	771.329	2.998.716
	- потраживања по основу тарифе	-	-
	- потраживања за помоћне услуге	46.264	2.066.271
	- потраживања од купаца за ИТЦ и аукције	712.284	931.654
	- остала потраживања	12.781	791
13	Залихе	33.098	4.606
14	Улазни порез (ПДВ)	1.267.610	1.594.846
18	Краткорочна разграничења	9.496.085	21.650.333
	- разни разграничени трошкови	83.874	85.527
	- трошкови осигурања	3.962	6.713
	- разграничења за ИТЦ и аукције	363.138	2.066.135
	- обрачунати приход за рад НОСБиХ-а	903.257	1.089.906
	- обрачунати приход за помоћне услуге	8.141.554	18.395.175

Извјештај о финансијском пословању НОСБиХ-а за 2021. годину

	<i>-остала разграничења</i>	299	6.876
	УКУПНО АКТИВА (А+Б)	31.981.300	56.546.003
	П А С И В А		
	Ц. ТРАЈНИ ИЗВОРИ	7.671.706	13.988.619
200	Трајни извори	1.649.278	1.649.278
201	Резерве		
202	Нераспоређени вишак прихода	6.456.961	12.773.874
203	Нераспоређени вишак расхода	-434.533	-434.533
204	Ревалоризационе резерве		
	Д. ДУГОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ	9.788.489	8.908.602
21	Дугорочне финансијске обавезе	9.181.341	8.011.190
28	Дугорочна разграничења и резервисања	607.148	897.412
	Е. КРАТКОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ	14.521.105	33.648.782
30	Краткорочне обавезе	8.083.100	13.850.020
	<i>-обавезе према добављачима у земљи</i>	266.377	977.392
	<i>-обавезе према добављачима у иностранству</i>	1.364.418	2.120.845
	<i>-обавезе према добављачима за помоћне услуге</i>	5.817.052	10.141.212.
	<i>-обавезе за бруто плате и накнаде радницима и др.</i>	450.101	461.665
	<i>-обавезе за накнаде УО и Савјетодавном вијећу</i>	16.317	15.882
	<i>-остале обавезе</i>	168.835	133.024
31,32	Краткорочне финансијске обавезе	3.183.318	1.532.240
34	Обавезе за ПДВ	148.022	768.069
38	Краткорочна разграничења и резервисања	3.106.665	17.498.453
	<i>-разграничени расходи по основу тарифе за рад</i>	5.018	10.723
	<i>-разграничени расходи по основу помоћних услуга</i>	2.137.256	15.015.170
	<i>-разграничени расходи по основу ИТЦ и аукција</i>	739.494	2.190.576
	<i>-остали разграничени расходи</i>	6.080	6.213
	<i>-одложени приход по основу гранта ЕБРД-а</i>	32.056	74.383
	<i>-одложени приход по основу донације CROSSBOW</i>	17.640	90.760
	<i>-одложени приход по основу донације TRINITY</i>	157.000	81.254
	<i>-одложени приход по основу донације FARCROSS</i>	10.000	20.000
	<i>-одложени приход по основу донације СКАДА</i>	2.061	6.857
	<i>-остала краткорочна разграничења</i>	60	2.517
	УКУПНО ПАСИВА (А+Б+Ц)	31.981.300	56.546.003

АНАЛИЗА БИЛАНСА СТАЊА НА ДАН 31.12.2021. године

Биланс стања, по дефиницији, представља пресјек цјелокупне имовине једне компаније на одређени дан. С једне стране се исказују средства (актива), наспрам обавеза и капитала (пасива), с друге стране, и оне морају бити потпуно уравнотежене.

Биланс стања, дакле, представља основу за сагледавање финансијске снаге и способности компаније. У билансу стања НОСБиХ-а дат је преглед активе и пасиве на дан 31.12.2021. који је упоређен са истим датумом претходне године.

У билансу стања, осим обавеза и потраживања насталих из редовног рада НОСБиХ-а, обухваћене су и оне из процеса системске и помоћних услуга, као и вишак прихода по

том основу, чиме се вишеструко увећава актива, као и њени извори, исказани у пасиви.

АКТИВА

Исказана стања *основне имовине (сталних средстава)* на крају обрачунског периода (31.12.2021.) представљају, заправо почетна стања на дан 01.01.2021. те новонабављена средства у току обрачунског периода, што укључује и средства у припреми, са обрачуном исправке вриједности (амортизацијом) на годишњем нивоу, као и авансе дате за набавку средстава.

Укупна актива НОСБиХ-а на дан 31.12.2021. године, по садашњој вриједности, износи 56.546.003 КМ и повећана је за око 24,5 милиона, у односу на стање из упоредног периода 2020. године.

Структура активе	31.12.2020.	%	31.12.2021.	%
1. основна имовина	11.730.780	37	14.744.351	26
2. краткотрајна имовина	20.250.520	63	41.801.652	74
УКУПНО	31.981.300	100	56.546.003	100

У структури активе, вриједност *основне имовине* износи 14.744.351 КМ, са учешћем од 26%, док краткотрајна, *текућа средства* у износу од 41.801.652 КМ учествују са 74%.

Евидентно је да је у 2021. години повећана вриједност основне имовине у односу на упоредну, 2020. годину, што је последица набавке опреме за систем СКАДА. Такође, у истом периоду је повећана вриједност краткотрајне имовине, због већих новчаних средстава, те пораста потраживања за помоћне услуге узрокованих доставом фактура за процес *ФСКАР* у јануару 2022. године, за посљедња 4 мјесеца 2021. године.

1. Структуру основне имовине у укупном износу од 14.744.351 КМ чине:

а) материјална средства	14.256.697
б) нематеријална средства	302.986
ц) некретнина и опрема у припреми и дати аванси	29.337
д) дугорочни пласмани, потраживања и разграничења	155.331

а,б) Материјална и нематеријална средства (14.256.697 КМ+302.986 КМ) су сва средства у функцији којима располаже НОСБиХ, укључујући и новонабављена која су стављена у функцију до 31.12.2021. године. Улагања у инвестиције, као и њихови извори, детаљно су анализирани у Извјештају о инвестицијама.

ц) На позицији „*некретнине и опрема у припреми и дати аванси*“, 31.12.2021. исказан је износ од 29.337 КМ, а односи се аванс за материјална стална средства (аванс за софтвер за аутоматизацију преласка рада ИТ система са главног на резервни центар).

д) На позицији „*дугорочни пласмани, потраживања и разграничења*“ исказан је оснивачки капитал за компанију SEE CAO у износу од 78.233 КМ. У складу са Споразумом о оснивању компаније SEE CAO сваки од седам оснивача ове аукцијске куће уплатио је по 40.000 ЕУР на име „оснивачког капитала“. Осим тога, на име оснивачког капитала Центра за координацију сигурности (SCC), уплаћено је 67.996 КМ, док се на разграничењима (9.102 КМ) исказују трошкови који се односе на 2022. годину и то за одржавање сталних средстава (2.975 КМ) и трошкови услуга (6.127 КМ).

2. Краткотрајна имовина исказана у активи биланса стања износи укупно 41.801.652 КМ

Њену структуру, првенствено, чине:

	КМ	%
2.1. новчана средстава на благајни и трансакционим рачунима (без помоћних услуга)	273.769	0,6
2.1.1. трансакциони рачун помоћних услуга	15.279.382	36,6
2.2. краткорочни пласмани и потраживања	932.446	2,2
2.2.1. краткорочна потраживања од помоћних услуга	2.066.271	4,9
2.3. залихе	4.606	0,1
2.4. улазни ПДВ	265.089	0,6
2.4.1. улазни ПДВ по основу помоћних услуга	1.329.757	3,2
2.5. краткорочна разграничења	3.255.157	7,8
2.5.1. краткорочна разграничења-помоћне услуге	18.395.175	44,0
Укупно:	41.801.652	100,0

Видљиво је да у структури краткотрајне имовине доминирају новчана средства са приближно 37%, те краткорочним разграничењима по основу системске и помоћних услуга која учествују са око 44%, док се остатак налази у осталим потраживањима, краткорочним разграничењима, залихама и ПДВ-у.

2.1 Структуру новчаних средстава чине:

	КМ
- благајна	3.622
- главни трансакциони рачун	64.917
- рачун инвестиција	17.111
- рачуни ИТЦ-а, SEE CAO-а, EMC-а,	12.530
- рачун CROSSBOW	16.525
- рачун TRINITY	81.302
- рачун FARCROSS	77.762
	УКУПНО: 273.769
- рачун помоћних услуга	15.279.382
	СВЕУКУПНО: 15.553.151

У структури новчаних средстава, на дан 31.12.2021. затечена средства из редовног пословања НОСБиХ-а, (благајна, главни и инвестициони рачун) износила су 85.650 КМ, док су у остатку од 12.530 КМ средства ИТЦ механизма и аукција, која ће бити пренијета Електропреносу БиХ, те средства од системске и помоћних услуга, у износу од 15.279.382 КМ. Грант средства пројеката CROSSBOW, TRINITY и FARCROSS износе 16.525 КМ, односно 81.302 КМ и 77.762 КМ и она се могу користити само намјенски.

2.2 **Краткорочни пласмани и потраживања (2.998.716 КМ)** на дан 31.12.2021. односе се на:

- потраживања од купаца за редовно пословање	-
- потраживања од купаца за помоћне услуге	2.066.271
- потраживања од купаца за ИТЦ и аукције	931.654
- остала потраживања	791
УКУПНО:	2.998.716

- Потраживања од купаца за редовно пословање чине потраживања од компанија Алуминиј д.д. Мостар, у износу 3.617.289 КМ и компаније *LE Trading BH* д.о.о.Бања Лука, у износу од 2.991.882 КМ – за која су, у истом износу, извршене исправке вриједности.
- Потраживања од купаца за помоћне услуге, у укупном износу од 2.066.271 КМ, односе се на потраживања од компаније *Petrol BH Oil Company* (28.191 КМ), те потраживања од компаније *ЈАО* (2.038.080 КМ).
- Потраживања по основу ИТЦ механизма те аукција, како за ПДВ од Електропреноса, тако и за аукције које су обавили SEE CAO и EMC, износе укупно 931.654 КМ.
- Остала потраживања од 791 КМ односе се на потраживања по основу датих аванса (496 КМ), више плаћених обавеза (241 КМ), те остала потраживања (54 КМ).

2.3 **Залихе**, исказане у износу од 4.606 КМ, односе се на резервне дијелове за климауређаје.

2.4 Улазни ПДВ, у износу од 1.594.846 КМ, односи се на ПДВ за фактуре из децембра (9.148 КМ) које су достављене након 31.12.2021. године, а финансирају се из тарифе за рад, као и на фактуре ИТЦ и аукције (255.941 КМ) те за помоћне услуге и дебаланс (1.329.757 КМ).

2.5 Краткорочна разграничења, у укупном износу од 21.650.333 КМ, односе се на фактуре које су евидентирание до 31.12.2021. године, а трошак, у вриједности 92.240 КМ, ће бити обрачунат у 2022. години, затим на приход, обрачунат у износу од 21.551.216 КМ (фактуре издате у јануару 2022, а односе се на промет који је остварен у децембру 2021. године) те остала разграничења на која отпада 6.876 КМ:

	КМ
- обрачунати/фактурисани приход од купаца за рад НОСБиХ-а	1.089.906
- обрачунати/фактурисани приход од купаца за системску и помоћне услуге	18.395.175
- разграничења за ИТЦ и аукције	2.066.135
- разграничене трошкове осигурања	6.713
- разграничене трошкове одржавања сталних средстава	3.570
- одржавање система СКАДА	45.743
- разни разграничени трошкови	36.214
<i>одржавање лиценце Microsoft</i>	24.948
<i>одржавање лиценце Fortigate</i>	4.230
<i>одржавање лиценце Veritas</i>	3.655
<i>услуга достављања података на transparency платформу - FSKAR</i>	2.221
<i>остали разграничени трошкови</i>	1.160
- остала разграничења	6.876
УКУПНО:	21.650.333

ПАСИВА

Пасива (извори средстава) је потпуно уравнотежена са активом и на дан 31.12.2021. године износила је 56.546.003 КМ. Структуру извора средстава (пасиву) чине трајни извори те дугорочне и краткорочне обавезе, са укљученим помоћним услугама.

<i>Ред. бр.</i>	<i>Структура пасиве</i>	<i>Износ КМ</i>	<i>%</i>
1.	Трајни извори	13.988.619	25
2.	Дугорочне обавезе	8.908.603	16
3.	Краткорочне обавезе	33.648.782	59
	УКУПНО	56.546.003	100

1. Трајни извори односе се на:

	КМ
1.1. трајни капитал НОСБИХ-а	1.649.278
1.2. непокривени вишак расхода над приходима из ранијих година (тарифа за рад)	-1.234.198
1.3. исказани вишак прихода над расходима (тарифа за рад) 31.12.2021.	1.433.858
1.4. нераспоређени вишак прихода из ранијих година (сист. и пом. услуге)	7.256.626
1.5. исказани вишак прихода над расходима (сист. и пом. услуге 31.12.2021.)	4.883.055
Укупно:	13.988.619

На дан 31.12.2021. исказан је вишак прихода над расходима у висини од 6.316.913 КМ и то из билансних позиција које се односе на тарифу за рад НОСБиХ-а, у износу од 1.433.858 КМ, те системску и помоћне услуге, у вриједности 4.883.055 КМ.

2. Дугорочне обавезе, које су на дан 31.12.2021. износиле 8.908.602 КМ односе се на:

- дугорочне финансијске обавезе	8.011.190 КМ
- дугорочна разграничења и резервисања	897.412 КМ

Спецификација дугорочних финансијских обавеза:

Ред.бр.	Дугорочне финансијске обавезе	Износ КМ
1.	Дугорочни кредит <i>Raiffeisen Bank</i> (уг. бр. 5053/17)	1.329.952
2.	Дугорочни кредит <i>Raiffeisen Bank</i> (уг. бр. 04625/21)	283.083
3.	Дугорочни кредит ЕБРД (уг. бр 47324)	6.398.155
	УКУПНО	8.011.190

Дугорочне финансијске обавезе односе се на остатак кредита чији износ је утврђен након рекласификације текућег доспјећа по отплатном плану.

Спецификација дугорочних разграничења и резервисања:

Ред.бр.	Дугорочна разграничења и резервисања	Износ КМ
1.	Одложени приход по основу гранта ЕБРД-а (уг. бр.Ц35157/1137/6578)-пословна зграда	206.489
2.	Одложени приход по основу гранта ЕБРД-а (уг. бр.Ц35157/1137/6578)-опрема	16.083
3.	Одложени приход по основу гранта ЕБРД-а (уг. бр.Ц35157/1137/6578)-СКАДА	371.578
4.	Одложени приход по основу донације Siemens Austria - систем СКАДА	47.426
5.	Одложени приход по основу новчаних донација - CROSSBOW (<i>Grant Agreement бр. 773430</i>)	197.960
6.	Одложени приход по основу новчаних донација – FARCROSS (<i>Grant agreement бр. 246320</i>)	57.876
	УКУПНО	897.412

На **дугорочним разграничењима** су исказана средства по основу донација за учешће у међународним пројектима CROSSBOW и FARCROSS, у вриједности 255.836 КМ, као и средства гранта ЕБРД-а (Уг.бр. Ц351757/1137/6578) за пословну зграду, опрему и систем СКАДА као одложени приход, у износу од 505.332 КМ. Иначе, оквирни износ ових средстава по уговору је 781.413 КМ и до 31.12.2021. је повучено 742.342 КМ, колико је предвиђено за консултантске услуге везане за реализацију кредита ЕБРД бр. 47324. Осим тога, на овој позицији је евидентиран и износ 47.426 КМ који се односи на донацију компаније Сименс (*Siemens Austria*) за опрему која је саставни дио система СКАДА. С обзиром да су средства стављена у функцију, грант ће се исказивати у „приходима од донације“ те „амортизацији“ у истим годишњим износима, све док траје амортизациони вијек зграде, односно, система СКАДА, за које је грант обезбијеђен.

3. **Краткорочне обавезе** које на дан 31.12.2021. године износе 33.648.782 КМ односе се на:

Ред.бр.	Краткорочне обавезе	Износ КМ
1.	Краткорочне обавезе	3.708.808
2.	<i>Краткорочне обавезе - помоћне услуге</i>	<i>10.141.212</i>
3.	Краткорочне финансијске обавезе	1.532.240
4.	Обавезе за ПДВ	768.069
5.	Краткорочна разграничења и резервисања	2.483.283
6.	<i>Краткорочна разграничења и резерв.-помоћне услуге</i>	<i>15.015.170</i>
	УКУПНО	33.648.782

Образложење краткорочних обавеза:

Краткорочне обавезе у износу од 13.850.020 КМ обухватају:

Ред.бр.	Краткорочне обавезе	Износ КМ
1.	Обавезе према добављачима	3.098.237
2.	<i>Краткорочне обавезе-помоћне услуге</i>	<i>10.141.212</i>
3.	Обавезе за бруто плате и накнаде радницима и др.	461.665
4.	Обавезе за накнаде УО и Савјетодавном вијећу	15.882
5.	Остале обавезе	133.024
	УКУПНО	13.850.020

- **Обавезе према добављачима** чине обавезе према добављачима у земљи, у износу од 977.392 КМ и обавезе према добављачима у иностранству, у износу од 2.120.845 КМ. Обавезе према добављачима у земљи се односе на обавезе према Електропреносу, по основу аукција SEE CAO (931.652 КМ) те према компанијама: SWORD SECURITY (4.865 КМ), Сарајевогас (1.879 КМ), Триглав осигурање (1.866 КМ за осигурање имовине), Адриатик осигурање (осигурање запослених), Алем систем (11.694 КМ), Термоинжињеринг (3.609 КМ), Унис телекомуникације

(11.900 КМ - обрачунска база података), МТЕЛ (1.238 КМ - за услуге интернета и телефона), Протеам (1.585 КМ - заштита од пожара), Редекс д.о.о. Бановићи (147 КМ - материјал за бифе), БХ Телеком (1.991 КМ), ХИФА Д.О.О. Тешањ (355 КМ - гориво), Електропривреда РС (938 КМ - ел.енергија), Еронет (395 КМ), КЈКП Рад (328 КМ), Логософт (269 КМ за интернет линк).

Обавезе према инодобављачима се односе на: ЕНТСО-Е (138.278 КМ, за одржавање ТНА софтвера) Електроенергетски координациони центар (5.867 КМ), Сименс (2.079.998 КМ за испоручену опрему за систем СКАДА) те на обавезе за финансирање компанија СЦЦ-а (24.448 КМ) и SEE САО (10.531 КМ).

- **Краткорочне обавезе-помоћне услуге**, у износу од 10.141.212 КМ, односе се на обавезе према добављачима за помоћне услуге, дебаланс и губитке (ЕРС - 6.888.937 КМ, *LE Trading* - 19.675 КМ и ЈАО - 3.232.600 КМ).
- Износ од 461.665 КМ су **обавезе за бруто плате и накнаде** које су обрачунате за децембар, а исплаћене у јануару 2022. године, што се односи и на накнаде УО и СВ, обрачунате за децембар (15.882 КМ), а исплаћене у мјесецу јануару 2022. године.
- **Остале обавезе**, у износу од 133.024 КМ, се односе на обавезе по каматама за кредит ЕБРД-а, у износу од 132.395 КМ, те обавезе по основу уговора о дјелу (628 КМ).

Краткорочне финансијске обавезе, у износу од 1.532.240 КМ односе се на текући дио дугорочних финансијских обавеза (кредита) које, према МРС-у 1 (параграф 51-56), доспијевају за измирење у року краћем од 12 мјесеци. Ове обавезе се односе на отплату рата дугорочних кредита Рајфајзен банке (*Raiffeisen Bank*), у износу од 352.114 КМ, отплату рате кредита ЕБРД-а (1.179.265 КМ) као и текући дио дугорочних обавеза према БХ Телекому, у износу од 695 КМ и Еронету 166 КМ.

Обавезе за ПДВ износе 768.069 КМ, што се односи на ПДВ за мјесец децембар (713.990 КМ), који доспијева за плаћање до 10. јануара те на обрачунате, а недоспјеле обавезе за ПДВ по основу накнадно издатих (послије 10.01.2022.) књижних задужења (54.079 КМ).

Краткорочна разграничења и резервисања, у износу од 17.498.453 КМ, највећим дијелом су фактуре за помоћне услуге које се односе на децембар, а стигле су у јануару 2022. године (15.015.170 КМ), затим фактуре за ИТЦ од

Електропреноса (1.761.476 КМ) и од ЕМС-а (429.100 КМ), као и разграничени расходи (добављачи) за рад НОСБиХ-а (19.454 КМ) те средства грантова и донација (одложени приходи), у износу од 273.253 КМ.

Коефицијент ликвидности

Ако се ликвидност, односно, платежна способност, посматра кроз однос краткорочне имовине и краткорочних обавеза (41.801.652 : 33.648.782 = 1,24), може се закључити да је *општа ликвидност* у посматраном периоду била задовољавајућа, односно, да су 31.12.2021. укупне краткорочне обавезе биле у потпуности покривене реалним средствима.

Међутим, *коефицијент тренутне ликвидности* посматран кроз однос новчаних средстава, наспрам краткорочних обавеза (15.553.151 : 33.648.782) је 0,46, што значи да 100 КМ исказаних краткорочних обавеза на дан 31.12.2021. има тренутно новчано покриће са 46 КМ.

БИЛАНС УСПЈЕХА
за период од 01.01.2021. до 31.12.2021. године

Ред. бр.	Позиција	ИЗНОС	
		Остварено 01.01.-31.12.2020.	Остварено 01.01.-31.12.2021.
ПРИХОДИ			
1.	Чланарина		
2.	Приходи из буџета		
3.	Хуманитарни приходи		
4.	Приходи од властите дјелатности	76.119.522	110.922.270
5.	Остали приходи	460.315	551.664
	А. УКУПНО ПРИХОДИ	76.579.837	111.473.934
РАСХОДИ			
1.	Материјал и енергија	145.041	167.750
2.	Услуге	63.230.093	95.262.523
3.	Плате и остала примања запослених	3.971.034	4.009.736
4.	Амортизација	1.081.280	1.122.516
5.	Финансијски трошкови	359.088	396.546
6.	Путни трошкови	27.488	24.180
7.	Порези и доприноси који не зависе од резултата	21.523	28.107
8.	Остали расходи	4.798.041	4.145.663
	Б. УКУПНО РАСХОДИ	73.633.588	105.157.021
	Вишак прихода	2.946.249	6.316.913
	Вишак расхода		

Пословни резултат НОСБиХ-а формира се по принципу сучељавања прихода и расхода. У периоду од 01.01. до 31.12.2021. године остварен је укупан приход у износу од 111.473.934 КМ, а састоји се од:

- прихода од системске, помоћних услуга и дебаланса, у износу од 101.374.249 КМ
- прихода по основу тарифе за рад, у износу од 9.544.339 КМ
- приходи по основу камата 3.683 КМ
- осталих прихода, у износу од 80.430 КМ и
- прихода од пројеката, у износу од 471.233 КМ.

У истом периоду укупни расходи остварени су у износу од 105.157.021 КМ, а чине их:

- расходи од помоћних услуга и дебаланса, у износу од 96.491.194 КМ
- расходи који се финансирају из тарифе за рад, у износу од 8.194.594 КМ и
- расходи по основу пројеката, у износу од 471.233 КМ.

Такав однос укупно остварених прихода и расхода резултирао је вишком прихода над расходима који је износио 6.316.913 КМ. Овакав позитиван финансијски резултат се састоји од:

- вишка прихода над расходима по основу тарифе за рад, у износу од 1.433.858 КМ
- вишка прихода над расходима по основу тарифе за системску и помоћне услуге, у износу од 4.883.055 КМ.

С обзиром да се у обрасцима годишњег обрачуна (билансу стања и билансу успјеха) исказују укупан приход и укупни расходи који се стичу по двије различите тарифе и намјене те да се приход од системске и помоћних услуга може користити само намјенски, за тржишну набавку резерви капацитета регулације и балансирања система, а да се трошкови пословања финансирају искључиво из прихода од тарифе за рад НОСБиХ-а, то ће се у наставку извјештаја анализирати само билансне позиције које проистичу из тарифе за рад НОСБиХ-а.

Дакле, извјештај ће се базирати само на оствареном укупном приходу од 10.099.686 КМ и укупним расходима од 8.665.828 (за рад НОСБиХ-а).

УПОРЕДНИ ПРЕГЛЕД ПОЗИЦИЈА БИЛАНСА УСПЈЕХА
(без системске и помоћних услуга – само по тарифи за рад НОСБиХ-а)

Ред. бр.	Опис	Остварено 2020.	План за 2021.	По одлуци ДЕРК-а тарифа за 2021.	Ребаланс за 2021.	Остварено 2021.
1.	Приходи од основне дјелатности (тарифе)	7.423.365	12.756.858	8.940.755	8.940.755	9.544.339
2.	Остали приходи	32.355	80.049	-	80.049	84.113
3.	Приход CROSSBOW	296.326	-	-	-	318.401
4.	Приход TRINITY	110.951	-	-	-	152.832
5.	Приход FARCROSS	22.153	-	-	-	-
A	УКУПНО ПРИХОДИ	7.885.150	12.836.907	8.940.755	9.020.804	10.099.685
1.	Трошкови материјала	52.842	227.500	110.000	110.000	59.579
2.	Трошкови енергената и комунални трошкови	92.199	139.000	130.000	120.000	108.171
3.	Услуге	1.448.035	2.292.918	1.827.241	1.916.218	1.755.501
4.	Бруто плате и накнаде запослених	3.582.679	4.100.000	3.538.925	3.600.000	3.598.637
5.	Амортизација	1.061.484	1.183.706	1.183.706	1.056.924	1.063.128
6.	Финансијски трошкови	359.088	537.000	537.000	532.000	396.546
7.	Путни трошкови	18.010	86.000	70.000	38.000	24.180
8.	Остали порези и таксе	20.722	68.000	61.500	55.000	27.361
9.	Остали трошкови	1.620.325	1.253.800	1.140.640	1.170.500	1.161.491
B	УКУПНО ТРОШКОВИ из тарифе	8.255.385	9.887.924	8.599.012	8.598.642	8.194.594
10.	Трошкови CROSSBOW	296.326	-	-	-	318.401
11.	Трошкови TRINITY	110.951	-	-	-	152.832
12.	Трошкови FARCROSS	22.153	-	-	-	-
	УКУПНО СВИ ТРОШКОВИ	8.684.815	9.887.924	8.599.012	8.598.642	8.665.827
	Вишак прихода над расходима	-	2.948.983	341.743	422.162	1.433.858
	Вишак расхода над приходима	-799.665	-	-	-	-

У овој табели је приказана структура те упоредни преглед остварених прихода и расхода у односу на планиране и ребалансиране, односно, одобрене Одлуком о тарифи за 2021. годину, као и у односу на остварење из истог периода претходне, 2020. године, без системске и помоћних услуга.

СТРУКТУРА УКУПНОГ ПРИХОДА ОСТВАРЕНОГ У 2021. ГОДИНИ

Укупно планирани приход НОСБиХ-а за 2021. годину је 12.836.907 КМ, док је ребалансом процијењен на 9.020.804 КМ, а годишњи приход од тарифе за 2021. годину, утврђен Одлуком ДЕРК-а, износио је 8.940.755 КМ. У оквиру прихода одобреног Одлуком ДЕРК-а је и износ од 341.743 КМ, намијењен за отплату кредитних обавеза.

Приходи су стицани :

- по основу тарифе за рад НОСБиХ-а, у износу од 9.544.339 КМ
- по другим основама, у износу од 84.113 КМ и
- по основу пројеката у износу од 471.233 КМ.

Остварени приход стицан само по основу тарифе за рад је већи за приближно 603.000 КМ или 6,7% у односу на одобрен Одлуком ДЕРК-а за 2021. годину. То је посљедица повећања потрошње и производње електричне енергије.

Структура прихода:

<i>Ред. бр.</i>	<i>Опис</i>	<i>Остварено 2020.</i>	<i>Финансијски план 2021.</i>	<i>По одлуци ДЕРК-а тарифа за 2021.</i>	<i>Ребаланс фин.плана 2021.</i>	<i>Остварено 2021.</i>
1.	Приходи по основу тарифе	7.423.365	12.756.858	8.940.755	8.940.755	9.544.339
2.	Приходи од камата	1.470	-			3.683
3.	Приходи од рефундација	806	-			6.876
4.	Приходи од грантова	22.289	20.661		20.661	25.709
5.	Приходи од донација	429.430	59.388		59.388	471.233
6.	Остали приходи	7.790	-			47.845
	УКУПНО	7.885.150	12.836.907	8.940.755	9.020.804	10.099.685

Приход по основу тарифе за рад НОСБиХ-а остварен је у износу од 9.544.339 КМ. Иначе, он је производ количине електричне енергије коју су произвођачи инјектирали у мрежу преноса, односно енергије коју су преузели купци те припадајућих тарифа од 0,0057 и 0,0783 f/kWh.

Приход од камата исказан је у износу од 3.683 КМ и стечен је по основу затезних камата за кашњења у плаћању купца, компаније *LE Trading*.

Приходи од рефундација се односе на приходе по основу накнада за боловања и остварени су у износу од 6.876 КМ.

Приходи од грантова, у износу од 25.709 КМ, односе се на грант ЕБРД-а за консултантске услуге везане за имплементацију пројекта реконструкције пословне зграде и набавку новог система СКАДА/ЕМС и ТК. У истом износу је исказана противставка у расходима, на позицији амортизације, тако да ова средства немају утицаја на финансијски резултат.

Приходи од донација у, износу од 471.233 КМ, чине искоришћена средства стечена по основу истраживачких пројеката CROSSBOW (318.401 КМ) и TRINITY (152.832 КМ), које финансира Европска комисија. У истом износу је исказана противставка у расходима тако да ова средства немају утицаја на финансијски резултат.

Остале приходе, у износу од 47.845 КМ, чине приходи по основу судске пресуде у корист НОСБиХ-а (3.795 КМ) те приходи по основу учешћа у расподјели добити SEE САО (44.050 КМ).

Наплата по основу фактурисања тарифе за рад НОСБиХ-а

У 2021. години купцима је по основу тарифе за рад фактурисано укупно 11.166.877 КМ (са ПДВ-ом). Од укупно фактурисаног износа, наплаћено је 10.073.520 КМ или око 90%. Међутим, укупан прилив новчаних средстава у обрачунском периоду износи 10.976.848 КМ. У овај прилив су укључена наплаћена потраживања (дуг) из претходне 2020. године (децембарске фактуре за тарифне купце).

У току 2021. године наплата од већине купаца је била сасвим уредна (плаћали су у валутним роковима) Изузетак је компанија *LE Trading*, чији дуг по основу тарифе за рад на дан 31.12.2021. године износи 3.381 КМ.

АНАЛИТИЧКИ ПРЕГЛЕД ТРОШКОВА

<i>Ред. бр.</i>	<i>Назив</i>	<i>Остварено 2020.</i>	<i>План 2021.</i>	<i>Ребаланс 2021.</i>	<i>Остварено 2021.</i>
1.	Канцеларијски материјал	3.784	9.000	6.000	3.183
2.	Материјал за одржавање чистоће	8.561	10.000	4.000	3.688
3.	Остали утрошени материјал и резервни дијелови за одржавање опреме и возила	2.371	143.500	70.000	27.651
4.	Трошкови резервних дијелова за СКАДА/ЕМС и ТК	15.063	25.000	-	-
5.	Набавка стручне литературе и часописа	1.519	5.000	2.000	1.391
6.	Трошкови осталог канцеларијског материјала	14.970	22.000	15.000	14.452
7.	Трошкови ситног инвентара и аутогума	6.554	12.000	10.000	9.214
8.	Остали разни материјални трошкови	20	1.000	500	-
I	Трошкови материјала (1 до 8)	52.842	227.500	110.000	59.579
9.	Трошкови ел. енергије	64.039	90.000	85.000	80.813
10.	Трошкови горива	7.589	20.000	10.000	7.575
11.	Трошкови воде	2.176	4.000	3.000	2.047
12.	Трошкови гријања	18.395	25.000	22.000	17.736
II	Трошкови енергената и комунални трошк. (9 до 12)	92.199	139.000	120.000	108.171
13.	Услуге одржавања опреме	58.630	107.300	77.800	71.502
14.	Услуге одржавања система СКАДА/ЕМС и ТК	274.456	275.000	275.000	274.456
15.	Услуге одржавања софтверске опреме	396.522	729.514	569.814	525.061
16.	Услуга повезивања на платформу IGCC у Transnetu BW	-	40.000	-	-
17.	Услуге за информациону (cyber) сигурност	-	68.000	46.000	44.285
18.	Услуге финансирања компаније SEE САО	137.677	139.000	127.000	126.378
19.	Услуге финансирања координационог центра СЦЦ	291.419	303.154	303.154	293.375
20.	Трошкови закупнине	1.217	122.000	122.000	41.086
21.	Трошкови репрезентације	31.560	70.000	40.000	34.033
22.	Трошкови рекламе и ВЕБ презентације НОСБиХ	1.512	3.000	2.500	518
23.	Услуге платног промета и банкарске провизије	52.928	60.000	60.000	82.201
24.	Трошкови кредита ЕБРД-а	7.823	8.000	8.000	7.823

Извјештај о финансијском пословању НОСБиХ-а за 2021. годину

25.	Телекомуникационе и поштанске услуге	40.622	50.000	50.000	42.015
26.	Услуге ревизије финансијских извјештаја	5.950	5.950	5.950	5.950
27.	Услуге стручног усавршавања и консалтинг	11.527	56.000	14.000	15.135
28.	Услуге израде студија	8.976	80.000	60.000	30.254
29.	Трошкови регулаторне накнаде	70.000	80.000	80.000	80.000
30.	Услуге објављивања огласа	3.149	6.000	5.000	4.548
31.	Остале услуге	54.067	90.000	70.000	76.882
III	Укупно услуге (13 до 31)	1.448.035	2.292.918	1.916.218	1.755.501
32.	Бруто плате и накнаде запослених	3.582.679	4.100.000	3.600.000	3.598.637
IV	Бруто плате и накнаде запослених	3.582.679	4.100.000	3.600.000	3.598.637
33.	Амортизација	1.061.484	1.183.706	1.056.924	1.063.128
V	Амортизација укупно	1.061.484	1.183.706	1.056.924	1.063.128
34.	Камате и остали финансијски трошкови	69.696	99.983	110.000	56.100
35.	Камате на кредит ЕБРД-а 47324	267.059	410.017	395.000	318.124
36.	Трошкови осигурања	22.333	27.000	27.000	22.322
VI	Камате и премије осигурања (34 до 36)	359.088	537.000	532.000	396.546
37.	Дневнице и путни трошкови у земљи и иностранству	18.010	86.000	38.000	24.180
VII	Путни трошкови	18.010	86.000	38.000	24.180
38.	Остали порези, таксе, накнаде и друге дажбине	4.182	40.000	35.000	10.680
39.	Посебан порез за подстицање рехабилитације инвалида	2.850	8.000	5.000	2.961
40.	Посебан порез за заштиту од елем. непогода и вод. накнаде	13.690	20.000	15.000	13.720
VIII	Остали порези и таксе (38 до 40)	20.722	68.000	55.000	27.361
41.	Чланарине удружењима (ЕНТСО-Е) и друге чланарине	861.661	916.000	922.500	905.025
42.	Накнада за повремене и привремене послове (уговор о дјелу)	12.747	19.800	15.000	10.852
43.	Накнаде Управном одбору и Савјетодавном вијећу	166.353	180.000	167.000	164.168
44.	Остали расходи	484.280	133.000	61.000	56.336
45.	Расходи утврђени из ранијих година	95.285	5.000	5.000	25.111
IX	Остали расходи (41 до 45)	1.620.325	1.253.800	1.170.500	1.161.491
	УКУПНО ТРОШКОВИ (из тарифе)	8.255.385	9.887.924	8.598.642	8.194.594
46.	Трошкови CROSSBOW	296.326	-	-	318.401
47.	Трошкови TRINITY	110.951	-	-	152.832
48.	Трошкови FARCROSS	22.153	-	-	-
	УКУПНО СВИ ТРОШКОВИ	8.684.815	9.887.924	8.598.642	8.665.827

АНАЛИЗА ОСТВАРЕНИХ ТРОШКОВА

Планирани трошкови за 2021. годину првобитно су износили 9.887.924 КМ, док су ребалансом утврђени у износу од 8.598.642 КМ, што је умањење за 1.289.282 КМ.

Обим расхода за 2021. годину, како га је предвидио ДЕРК, износио је 8.599.012 КМ. Дакле, као што се може видјети, укупни расходи утврђени ребалансом у цјелини су усклађени са расходима предвиђеним у Одлуци о тарифи за 2021. годину.

Остварени расходи за 2021. годину, који се финансирају из тарифе за рад, износе 8.194.594 КМ и мањи су у односу на ребаланс плана (8.598.642 КМ) и у односу на тарифу за 2021. годину (8.599.012 КМ) за приближно 400.000 КМ.

Треба истаћи да су укупни расходи већи и износе 8.665.828 КМ – зато што су их номинално повећали расходи од пројеката CROSSBOW и TRINITY, за 471.233 КМ, али они немају утицаја на финансијски резултат, јер су по овом основу у истом износу исказани и приходи.

Аналитичко образложење трошкова

I Трошкови материјала

<i>Ред. бр.</i>	<i>Назив</i>	<i>Остварено 2020.</i>	<i>План 2021.</i>	<i>Ребаланс 2021.</i>	<i>Остварено 2021.</i>
1.	Канцеларијски материјал	3.784	9.000	6.000	3.183
2.	Материјал за одржавање чистоће	8.561	10.000	4.000	3.688
3.	Утрошени остали материјал и резервни дијелови за одржавање опреме и возила	2.371	143.500	70.000	27.651
4.	Трошкови резервних дијелова за СКАДА/ЕМС и ТК	15.063	25.000	-	-
5.	Набавка стручне литературе и часописа	1.519	5.000	2.000	1.391
6.	Трошкови осталог канцеларијског материјала	14.970	22.000	15.000	14.452
7.	Трошкови ситног инвентара и аутогума	6.554	12.000	10.000	9.214
8.	Остали разни материјални трошкови	20	1.000	500	-
	Укупни трошкови материјала	52.842	227.500	110.000	59.579

Група трошкова који имају карактер *материјалних* остварена је у износу од 59.579 КМ, што је 54% планиране годишње динамике. Остварење ових трошкова је знатно ниже зато што нису остварени трошкови „резервних дијелова за УПС уређаје“ у износу од 32.000 КМ. Поступак набавке није окончан у 2021. години, због жалби понуђача, тако да ће ови резервни дијелови теретити трошкове пословања у 2022. години.

II Трошкови енергената и комунални трошкови

<i>Ред. бр.</i>	<i>Назив</i>	<i>Остварено 2020.</i>	<i>План 2021.</i>	<i>Ребаланс 2021.</i>	<i>Остварено 2021.</i>
9.	Трошкови ел. енергије	64.039	90.000	85.000	80.813
10.	Трошкови горива	7.589	20.000	10.000	7.575
11.	Трошкови воде	2.176	4.000	3.000	2.047
12.	Трошкови гријања	18.395	25.000	22.000	17.736
	Укупно	92.199	139.000	120.000	108.171

Трошкови сврстани у групу *енергената и комуналних расхода*, остварени су у износу од 108.171 КМ, што је око 90% планиране годишње динамике. Значајне уштеде су остварене на позицији „трошкови горива“, због смањеног броја путовања узрокованог пандемијом коронавируса.

III Услуге

<i>Ред. бр.</i>	<i>Назив</i>	<i>Остварено 2020.</i>	<i>План 2021.</i>	<i>Ребаланс 2021.</i>	<i>Остварено 2021.</i>
13.	Услуге одржавања опреме	58.630	107.300	77.800	71.502
14.	Услуге одржавања система СКАДА/ЕМС и ТК	274.456	275.000	275.000	274.456
15.	Услуге одржавања софтверске опреме	396.522	729.514	569.814	525.061
16.	Услуга повезивања на платформу IGCC у Transnetu BW	-	40.000	-	-
17.	Услуге за информациону (cyber) сигурност	-	68.000	46.000	44.285
18.	Услуге финансирања компаније SEE САО	137.677	139.000	127.000	126.378
19.	Услуге финансирања SCC-а	291.419	303.154	303.154	293.375
20.	Трошкови закупнине	1.217	122.000	122.000	41.086
21.	Трошкови репрезентације	31.560	70.000	40.000	34.033
22.	Трошкови рекламе и ВЕБ презентације НОСБиХ	1.512	3.000	2.500	518
23.	Услуге платног промета и банкарске провизије	52.928	60.000	60.000	82.201
24.	Трошкови кредита ЕБРД-а	7.823	8.000	8.000	7.823
25.	Телекомуникационе и поштанске услуге	40.622	50.000	50.000	42.015
26.	Услуге ревизије финансијских извјештаја	5.950	5.950	5.950	5.950
27.	Услуге стручног усавршавања и консалтинг	11.527	56.000	14.000	15.135
28.	Услуге израде студија	8.976	80.000	60.000	30.254
29.	Трошкови лиценце и регулаторне накнаде	70.000	80.000	80.000	80.000
30.	Услуге објављивања огласа	3.149	6.000	5.000	4.548
31.	Остале услуге	54.067	90.000	70.000	76.882
	Укупно	1.448.035	2.292.918	1.916.218	1.755.501

Група трошкова, која имају карактер *услуга* остварена је у износу од 1.755.501 КМ, што је 92% планиране годишње динамике. Сви трошкови из ове групе су нижи и у односу на износе одобрене Одлуком ДЕРК-а. У групи *услуге* посебно ваља истаћи неке од њихових карактеристика:

13. Планирани годишњи износ за одржавање *опреме* је био 77.800 КМ. На овој трошковној групи исказано је 71.502 КМ, што је око 92% годишњег планираног износа. Уштеде су постигнуте скоро на свим позицијама везаним за одржавање опреме.

Трошкови одржавања *опреме* подразумевају:

<i>Ред. бр.</i>	<i>Опис</i>	<i>Остварено 2020.</i>	<i>План 2021.</i>	<i>Ребаланс 2021.</i>	<i>Остварено 2021.</i>
1.	одржавање ИТ система (2 тел.,централне и ИП опрема)	25.120	30.000	30.000	30.000
2.	одржавање УПС-а и дизел агрегата	5.980	6.000	6.000	5.980
3.	одржавање УПС-а у новим серверским салама	-	3.000	3.000	2.750
4.	одржавање возила	6.968	10.000	9.000	5.538
5.	одржавање климатизације у серверским салама-главни и резервни центар (клима уређаји Вертив)	5.990	6.000	6.000	5.990
6.	одржавање климатизације у серверској сали у Пофалићима (обични клима уређаји)	1.450	1.600	1.600	1.584
7.	одржавање остале опреме ¹⁾	2.108	16.500	5.000	1.550
8.	одржавање система вентилације, гријања и климатизације	2.280	3.000	3.000	2.301
9.	одржавање система слабе струје у главном и резервном центру	5.490	6.000	6.000	6.284
10.	одржавање ватрогасних апарата	-	700	700	852
11.	одржавање топлотне пумпе	-	1.500	1.500	850
12.	одржавање регистрафона	-	5.000	-	
13.	одржавање некретнина	3.244	18.000	6.000	7.824
	Укупно:	58.630	107.300	77.800	71.502

¹⁾ Односи се на одржавање сервера, телекомуникационе опреме, рачунарске опреме, штампача и копирапарата, канцеларијског намјештаја и др.

14. За одржавање *оперативне функције система СКАДА/ЕМС и ТК* планирани годишњи износ од 275.000 КМ био је утврђен на бази важећег уговора и остварен је у износу од 274.456 КМ.

15. Значајна *софтверска опрема* која је стављена у функцију и користи се као алат за основну дјелатност НОСБИХ-а, углавном се не би могла ни користити без њеног одржавања, прије свега ажурирања и надоградње (*update, upgrade*). У ову категорију је, дакле, укључено одржавање софтвера са роком до годину дана које, без обзира што је некада у питању и надоградња, према МРС-у, има карактер трошка, а не инвестиције. За годишње одржавање *софтверских алата* ребалансом је смањен планирани износ са 729.514 КМ, што је био оптимум за сигуран рад, на 569.814 КМ.

Годишњи износ за одржавање софтвера остварен је у вриједности од 525.061 КМ, што представља 92% ребалансом утврђеног годишњег износа.

Извјештај о финансијском пословању НОСБиХ-а за 2021. годину

Структуру ових услуга, првенствено, чине:

Ред. број	Опис	Остварено 2020.	План 2021.	Ребаланс 2021.	Остварено 2021.
1.	Софтвер AMR	26.404	30.000	27.000	26.404
2.	Лиценца за <i>Microsoft OS</i>	65.140	66.000	66.000	65.863
3.	Одржавање обрачунске базе података	18.410	-	-	-
4.	Годишње продужење лиценце за антивирус	4.887	6.000	6.000	4.334
5.	Годишње одржавање лиценце за <i>Fortigate</i>	3.847	8.000	8.000	7.903
6.	Годишње одржавање лиценце за <i>Backup Exec</i>	1.560	5.500	5.500	5.160
7.	Годишње одржавање софтвера ASPEN	4.519	4.000	4.000	3.570
8.	Одржавање софтвера ESS, софтвера за пом.услуге и <i>Transparency</i>	122.044	122.044	122.044	122.044
9.	Одржавање софтвера PSS	36.132	37.000	37.000	34.911
10.	Одржавање ТНА-све фазе	23.470	23.470	23.470	23.470
11.	Одржавање софтвера TNMS		47.000	-	-
12.	Одржавање за OPDM/ЕСР/EDX		17.700	-	-
13.	Одржавање софтвера <i>Intel paralel studio</i>	2.098	2.100	2.100	-
14.	Коришћење верификацијске платформе (дио ПЕВФ)	31.576	30.000	52.000	44.247
15.	Одржавање платформи ЕНТСО-Е за кординирано планирање искључења (OPC) и краткорочну провјеру адекватности (STA)	44.765	229.000	185.000	156.592
16.	Услуге достављања података на платформу <i>Transparency</i> -финансијско поравнање нежељених одступања FScag	-	12.500	12.500	12.568
17.	Услуга доставе и обраде података о атмосферском пражњењу, као и њово аутоматско корелирање са испадима високонапонских далековода	-	50.000	-	-
18.	Услуге доставе података прогнозиране јачине и смјера вјетра, притиска и температуре, на микролокацијама будућих вјетропаркова	-	20.000	-	-
19.	Одржавање електронског диспечерског дневника	8.312	15.000	15.000	14.193
20.	Одржавање осталих софтвера	3.360	4.200	4.200	3.803
	Укупно:	396.522	729.514	547.814	525.061

16. Услуга повезивања на платформу *IGCC* у *Transnetu BW* није остварена у 2021. години јер је пуна функционалност система СКАДА/ЕМС постигнута крајем године па ће се потпуно повезивање на механизам *IGCC* моћи остварити тек у 2022. години.
17. Услуге за информациону (*cyber*) сигурност су остварене у износу од 44.285 КМ и односе се на услугу анализе стања усклађености имплементације сигурносне документације (34.290 КМ) и услугу процјене рањивости мреже, апликација, IP адреса (9.995 КМ)
18. За финансирање аукцијске куће SEE CAO са сједиштем у Подгорици издвојено је 126.378 КМ.
19. Према финансијском плану координационог центра SCC за 2021. годину, обавеза НОСБиХ-а, као његовог суоснивача, утврђена је у износу од 293.375 КМ (150.000 ЕУРА) и у истом износу је и плаћена.
20. Трошкови *закупа пословног простора* (уговори о закупу дужи од 1 годину) се од 01.01.2019. године према МСФИ 16 књиговодствено евидентирају преко биланса стања, а то подразумијева да је изнајмљена имовина укњижена у биланс стања и амортизује се као и сва остала имовина. НОСБиХ је ангажовао консултантску кућу за обрачун садашње вриједности имовине са правом коришћења на дан 01.01.2019. године. Према истом стандарду евидентирани су и каматни трошкови, који се дефинишу као каматна стопа коју би НОСБиХ морао платити ако би средства неопходна за набавку наведене имовине посудио од неке финансијске институције. По овом основу је на амортизацији до 31.08.2021. године евидентиран износ од 75.407 КМ, а на камати 1.028 КМ, што значи да су ови трошкови (амортизација и камата) увећани у односу на ребаланс (јер су се у ребалансу налазили на позицији *трошкови закупнина*), а *трошак закупнина* је умањен за наведене износе.
- Закупнина радног простора, са његовим одржавањем и обезбјеђењем мјесечно износи 9.886 КМ, што представља цијену 28 КМ/м² те, за период септембар-децембар 2021. године, износи 39.545 КМ. Остали трошкови закупнине (сала за веће састанке) изnose 1.541 КМ.
21. Трошкови *репрезентације* (34.033 КМ) су остварени у мањем износу, имајући у виду ребалансом предвиђени износ (40.000 КМ), што је посљедица смањеног броја пословних састанака због пандемије коронавируса.
22. У склопу трошкова *рекламе и пропаганде и веб презентације* (518 КМ) за коришћење сертификата SSL домен и одржавање домена *nosbih.ba* отпада 315 КМ, те на остале трошкове 203 КМ.

23. На трошковној позицији *платни промет и банкарске услуге* остварени су трошкови у вриједности од 82.201 КМ. Ове трошкове није могуће децидно планирати, првенствено због физичког, али и финансијског обима промета јер основицу за обрачун провизије на платни промет представља висина саме фактуре, због чега је потпуно непредвидиво колики ће трошкови бити током године. Значајан износ чине банкарски трошкови за услуге механизма ИТЦ, заједничких аукција SEE САО те заједничких аукција са ЕМС-ом. Из тих разлога ови трошкови су знатно повећани (37%) у односу на планиране, јер су се у другој половини 2022. године први пут појавиле банкарске провизије по основу прилива и одлива за процес *Fscar*, а с обзиром да се ради о милионским износима очекиван је раст ових трошкова. Овдје су исказани и трошкови обраде кредита, провизије посредничких банака за иноплаћања и други.
24. *Административни трошкови кредита ЕБРД-а* износе 7.823 КМ, и они обухватају годишњу накнаду за обраду кредита те ће бити присутни све док траје реализација кредита.
25. Трошкови *телекомуникационих услуга* су остварени са 90% у односу на планиране те износе 42.015 КМ.

Структура остварених телекомуникационих услуга :

	Остварено 2020.	Остварено 2021.
- фиксна телефонија	13.258	13.903
- мобилна телефонија	14.303	14.430
- поштанске услуге	3.980	4.386
- интернет линк	8.638	8.668
- услуге кабл. операт. и ТК везе	444	628
УКУПНО	40.622	42.015

26. Услуге *ревизије финансијских извјештаја* за 2020. годину плаћене су у укупном износу од 5.950 КМ и терете трошкове 2021. године. Ревизију је извршила ревизорска компанија *Baker Tilly Re Opinion d.o.o.o* из Сарајева која има лиценцу прихватљиву за ревизију пројеката које финансира Европска банка за обнову и развој (ЕБРД).
27. На позицији *стручно усавршавање запослених и консалтинг* исказано је 15.135 КМ. Поред стандардних трошкова, 2021. годину су додатно теретили и трошкови за консултантске услуге за израду Правилника о рачуноводственим политикама.
28. За *услуге израде студија* финансијским планом су била предвиђена средства у износу од 80.000 КМ, док су ребалансом планирана у износу од 60.000 КМ. Остварење износи 30.254 КМ и обухвата трошкове студије израде плана

одбране ЕЕС-а од великих поремећаја и студије израде динамичких модела производних модула у ЕЕС-у БиХ. Студије су урађене властитим ресурсима чиме је постигнута максимална уштеда, с обзиром да је вриједност ових услуга у режији спољних консултаната на тржишту далеко већа.

29. За *трошкове регулаторне накнаде* издвојено је 80.000 КМ, што је у складу са износом утврђеним Одлуком о финансирању ДЕРК-а за 2021. годину.
30. За *оглашавање* у јавним гласилима, утрошено је 4.548 КМ, што је испод планираног годишњег износа (5.000 КМ). Оглашавани су тендери и уговори о набавкама роба и услуга те конкурси, ревизорски извјештај и друго.
31. *Остале услуге*, у износу од 76.882 КМ, подразумевају: адвокатске услуге (5.980 КМ), нотарске услуге (1.481 КМ), шпедитерске услуге (1.490 КМ), услуге физичког обезбјеђења пословних објеката (44.592 КМ), услуге групе *SECI* (16.299 КМ), услуге одвоза отпада (3.760 КМ), услуге техничког прегледа и регистрације возила (446 КМ), услуге ангажовања замјене секретарице (2.138 КМ), услуге заштите на раду (496 КМ), те друге услуге (199 КМ).

IV Бруто плате и остала примања запослених

<i>Ред. бр.</i>	<i>Опис</i>	<i>Остварено 2020.</i>	<i>План 2021.</i>	<i>Ребаланс 2021.</i>	<i>Остварено 2021.</i>
32.	Бруто плате и остала примања запослених	3.582.679	4.100.000	3.600.000	3.598.637
	<i>Укупно бруто плате и накнаде запослених</i>	<i>3.582.679</i>	<i>4.100.000</i>	<i>3.600.000</i>	<i>3.598.637</i>

На позицији *бруто плате и остала примања запослених*, који се финансирају из тарифе за рад исказан је износ од 3.598.637 КМ. У бруто примања су укључена сва нето примања запослених (плате, топли оброк, градски и међуградски превоз, регрес, комисије и др.) те порези и доприноси.

V Амортизација

<i>Ред. бр.</i>	<i>Опис</i>	<i>Остварено 2020.</i>	<i>План 2021.</i>	<i>Ребаланс 2021.</i>	<i>Остварено 2021.</i>
33.	Амортизација	1.061.484	1.183.706	1.056.924	1.063.128
	<i>Амортизација укупно</i>	<i>1.061.484</i>	<i>1.183.706</i>	<i>1.056.924</i>	<i>1.063.128</i>

Амортизација обрачуната на укупна стална средства износи 1.063.128 КМ. На овој позицији је приказан и износ 75.407 КМ по основу закупа пословног простора који је у ребалансу био планиран на позицији „*трошкови закупнина*“, па је сходно томе трошак закупнина у овом извјештају умањен за исти износ.

VI Финансијски трошкови

<i>Ред. бр.</i>	<i>Опис</i>	<i>Остварено 2020.</i>	<i>План 2021.</i>	<i>Ребаланс 2021.</i>	<i>Остварено 2021.</i>
34.	Камате и остали финансијски трошкови	69.696	99.983	110.000	56.100
35.	Камате на кредит ЕБРД-а 47324	267.059	410.017	395.000	318.124
36.	Трошкови осигурања	22.333	27.000	27.000	22.322
	УКУПНО	359.088	537.000	532.000	396.546

Камате и премије осигурања, у укупном износу од 396.546 КМ, обухватају камате на домаће кредите, камате на неповучена и повучена средства кредита ЕБРД-а те камате по основу закупа пословног простора МСФИ 16, у износу од 374.224 КМ, као и трошкове осигурања, у износу од 22.322 КМ. Камате су остварене испод планираних вриједности, а највеће уштеде су остварене на позицијама камата за кредит ЕБРД-а (смањење каматне стопе за 1% као посљедица побољшања оперативног „cash flow“) и камата по основу коришћења овердрафт кредита.

Структура камата на постојеће кредите:

<i>Ред. бр.</i>	<i>Опис</i>	<i>Остварено 2020.</i>	<i>План 2021.</i>	<i>Ребаланс 2021.</i>	<i>Остварено 2021.</i>
1.	Кредит РФ банке за опрему 2007, Уг.бр.03841/15	1.107	-	-	-
2.	Кредит РФ банке за резервни центар, Уг. бр.05053/17	57.253	49.803	49.803	49.803
3.	Кредит РФ банке за рутере, Уг. бр.04625/21	-	-	10.000	4.271
4.	Кредит ЕБРД бр. 47324	267.059	410.017	395.017	318.124
5.	Камата за закуп пословног простора	4.899	-	-	1.028
6.	Камате на овердрафт кредит и остале затезне камате	6.437	50.180	50.180	998
	УКУПНО	336.755	510.000	505.000	374.224

И овдје подсјећамо да су камате увећане за износ од 1.028 КМ, који се, према МСФИ 16, односи на камате по основу закупа пословног простора.

Трошкови осигурања у износу од 22.322 КМ односе се на: осигурање возила (4.927 КМ), сталних средстава (11.017 КМ), те осигурање запослених од озљеда на раду (6.378 КМ).

VII Путни трошкови у земљи и иностранству

<i>Ред. бр.</i>	<i>Опис</i>	<i>Остварено 2020.</i>	<i>План 2021.</i>	<i>Ребаланс 2021.</i>	<i>Остварено 2021.</i>
37.	Дневнице и путни трошкови у земљи и иностранству	18.010	86.000	38.000	24.180
	Путни трошкови	18.010	86.000	38.000	24.180

Трошкови службених путовања износе укупно 24.180 КМ, а њихово умањено остварење је последица смањеног броја пословних састанака због пандемије коронавируса.

VIII Остали порези и таксе

<i>Ред. бр.</i>	<i>Опис</i>	<i>Остварено 2020.</i>	<i>План 2021.</i>	<i>Ребаланс 2021.</i>	<i>Остварено 2021.</i>
38.	Остали порези, таксе, накнаде и друге дажбине	4.182	40.000	35.000	10.680
39.	Посебан порез за подстицање рехабилитације инвалида	2.850	8.000	5.000	2.961
40.	Посебан порез за заштиту од елем. непогода и вод. накнаде	13.690	20.000	15.000	13.720
	<i>Укупно остали порези и таксе</i>	<i>20.722</i>	<i>68.000</i>	<i>55.000</i>	<i>27.361</i>

Остали порези и таксе те порези који не зависе од резултата обухватају, прије свега, посебан порез за заштиту од природних и других несрећа и општу водопривредну накнаду, за које се издваја по 0,5%, колико се обрачунава на нето примања у ФБиХ, затим порез по одбитку, годишњу комуналну таксу, административне таксе, таксе за регистрацију возила, и друге таксе ради овјере и легализације одређене документације. У овој групи трошкова евидентиран је и посебан допринос за подстицање рехабилитације и запошљавање особа са инвалидитетом - за запослене чије пребивалиште је у ФБиХ. Укупан износ обрачунатих пореза и накнада по свим основама, закључно са 31.12.2021. године, је 27.361 КМ, што је око 50% од планираног годишњег износа. Разлог знатно мање реализације јесте то што није плаћена судска такса за покренуто извршење против Алуминија д.д. Мостар.

IX Остали расходи

<i>Ред. бр.</i>	<i>Опис</i>	<i>Остварено 2020.</i>	<i>План 2021.</i>	<i>Ребаланс 2021.</i>	<i>Остварено 2021.</i>
41.	Чланарине удружењима (ENTSO-E) и друге чланарине	861.661	916.000	922.500	905.025
42.	Накнада за повремене и привремене послове (уговор о дјелу)	12.747	19.800	15.000	10.852
43.	Накнаде Управном одбору и Савјетодавном вијећу	166.353	180.000	167.000	164.168
44.	Остали расходи	484.280	133.000	61.000	56.336
45.	Расходи утврђени из ранијих година	95.285	5.000	5.000	25.111
	<i>Укупно остали расходи</i>	<i>1.620.325</i>	<i>1.253.800</i>	<i>1.170.500</i>	<i>1.161.491</i>

Планирани годишњи износ за групу трошкова исказану као *остали расходи* је био 1.253.800 КМ, односно, ребалансом предвиђених 1.170.500 КМ. Остварени су у износу од 1.161.491 КМ.

Према контном плану у ову групу улазе: чланарине (ENTSO-E, SIGRE и др.), уговори о дјелу, накнаде Управном одбору, остали расходи као и расходи из претходних година (ванредни расходи).

Највећи трошак у овој групи односи се на чланарину ЕНТСО-Е, која из године у годину расте, и у 2021. је достигла износ од 893.069 КМ. Осим тога, за чланарине у организацијама ВАКЕ, СИГРЕ и другим издвојено је 11.956 КМ.

Осим чланарина, у структури ових трошкова чине и:

- *накнаде по основу уговора о дјелу*, у износу од 10.852 КМ (брutto обрачуната накнада по уговору за чишћење и одржавање главног центра)
- *накнаде Управном одбору НОСБиХ-а и Савјетодавном вијећу* које су обрачунате у брутто износу од 164.168 КМ
- *остали расходи*, у износу од 56.336 КМ, обухватају исправку потраживања од компаније *LE Trading ВН* д.о.о. Бања Лука (7.709 КМ); расходе који се односе на трошкове подршке групе РГ ЦЕ за континенталну Европу при ЕНТСО-Е, у износу 17.765 КМ; (негативне) курсне разлике (780 КМ) настале у периоду између књижења и плаћања инофактура, због промјене валутног курса америчког долара; отписи по извјештају пописне комисије (29.520 КМ) те остале расходе, у износу од 562 КМ
- *трошкови утврђени у ранијим годинама* износе 25.111 КМ, а односе се на фактуре које су пристигле у 2021. за трошкове настале у 2020. години, а то су:
 1. ЕНТСО-Е (555 КМ - услуге за процес *FScar*)
 2. ЕНТСО-Е (24.381 КМ КМ - коришћење платформе ОРС СТА (овај трошак је био планиран у оквиру позиције услуге одржавања софтверске опреме-одржавање ЕНТСО-Е платформи за кординирано планирање искључења (*ОРС*) и краткорочну провјеру адекватности СТА)
 3. Рибњак Топлик (174 КМ - репрезентација).

ИЗВЈЕШТАЈ О НОВЧАНИМ ТОКОВИМА НА ДАН 31.12.2021. ГОДИНЕ

Ред. број	О П И С	Озн. (+, -)	ИЗНОС	
			2021. година	2020. година
1	2	3	4	5
	А. НОВЧАНИ ТОКОВИ ИЗ ПОСЛОВНИХ АКТИВНОСТИ			
1.	Нето добит (губитак) за период		6.316.913	2.946.249
	<i>Усклађивање за:</i>			
2.	Амортизација/вриједност усклађивања нематеријалне имовине	+	120.113	126.965
3.	Губици (добити) од отуђења нематеријалне имовине	+ (-)		

Извјештај о финансијском пословању НОСБиХ-а за 2021. годину

4.	Амортизација/вриједност усклађивања материјалне имовине	+	1.002.404	954.315
5.	Губици (добити) од отуђења материјалне имовине	+ (-)	326	1.558
6.	Усклађивање из основа дугорочне финансијске имовине	+ (-)		
7.	Неостварени расходи (приходи) од курсних разлика	+ (-)		
8.	Остала усклађивања за неновчане ставке и новчани токови који се односе на улагачке и финансијске активности		(44.050)	
9.	Укупно (2 до 8)		1.078.793	1.082.838
10.	Смањење (повећање) залиха	+ (-)	28.492	5.459
11.	Смањење (повећање) потраживања од продаје	+ (-)	(2.227.387)	7.798.887
12.	Смањење (повећање) других потраживања	+ (-)	(13.545)	65.788
13.	Смањење (повећање) активних временских разграничења	+ (-)	(12.156.764)	(19.082)
14.	Повећање (смањење) обавеза према добављачима	+ (-)	5.791.605	58.362
15.	Повећање (смањење) других обавеза	+ (-)	595.365	210.968
16.	Повећање (смањење) пасивних временских разграничења	+ (-)	14.525.768	-6.296.314
17.	Укупно (10 до 16)		6.543.531	1.824.068
18.	Нето новчани ток из пословних активности (1±9±17)		13.939.237	5.853.155
	Б. НОВЧАНИ ТОК ИЗ УЛАГАЧКИХ АКТИВНОСТИ			
19.	И. Приливи новца из улагачких активности (20 до 25)		44.050	
20.	Приливи из основа краткорочних финансијских пласмана	+		
21.	Приливи из основа продаје дионица и удјела	+		
22.	Приливи из основа продаје основне имовине	+		
23.	Приливи из основа камата	+		
24.	Приливи из основа дивиденди и учешћа у добити	+	44.050	
25.	Приливи из основа осталих дугорочних финансијских пласмана	+		
26.	II. Одливи новца из улагачких активности (27 до 30)	+	4.291.306	2.267.808
27.	Одливи из основа краткорочних финансијских пласмана	-		
28.	Одливи из основа куповине дионица и удјела	-		
29.	Одливи из основа куповине основне имовине	-	4.291.306	2.267.808
30.	Одливи из основа осталих дугорочних финансијских пласмана	-		
31.	Нето прилив новца из улагачких активности (19-26)			
32.	Нето одлив новца из улагачких активности (26-19)		4.247.256	2.267.808
	Ц. НОВЧАНИ ТОКОВИ ИЗ ФИНАНСИЈСКИХ АКТИВНОСТИ			
33.	I. Приливи новца из финансијских		395.000	9.370.128

Извјештај о финансијском пословању НОСБиХ-а за 2021. годину

	активности (34 до 37)			
34.	Прилив из основа повећања основног капитала	+		
35.	Прилив из основа дугорочних кредита	+	395.000	2.933.745
36.	Прилив из основа краткорочних кредита	+		6.431.434
37.	Приливи из основа осталих дугорочних и краткорочних обавеза	+		4.949
38.	II. Одливи новца из финансијских активности (39 до 44)		3.216.228	5.495.013
39.	Одливи из основа откупа властитих дионица и удјела	-		
40.	Одливи из основа дугорочних кредита	-	1.125.329	956.604
41.	Одливи из основа краткорочних кредита	-	2.009.746	4.421.688
42.	Одливи из основа финансијског лизинга	-		
43.	Одливи из основа исплаћених дивиденди	-		
44.	Одливи из основа осталих дугорочних и краткорочних обавеза	-	81.153	116.721
45.	Нето прилив новца из финансијских активности (33-38)			3.875.115
46.	Нето одлив новца из финансијских активности (38-33)		2.821.228	
47.	Д. УКУПНИ ПРИЛИВ НОВЦА (18+31+45)		13.939.237	9.728.270
48.	Е. УКУПНИ ОДЛИВ НОВЦА (18+32+46)		7.068.484	2.267.808
49.	Ф. НЕТО ПРИЛИВ НОВЦА (47-48)		6.870.753	7.460.462
50.	Г. НЕТО ОДЛИВ НОВЦА (48-47)			
51.	Х. Новац на почетку извјештајног периода		8.682.398	1.221.936
52.	И. Позитивне курсне разлике из основа прерачуна новца	+		
53.	Ј. Негативне курсне разлике из основа прерачуна новца	-		
54.	К. Новац на крају извјештајног периода (51+49-50+52-53)		15.553.151	8.682.398

У новчаном току од *пословних активности* дошло је до повећања средстава, у укупном износу од 13.939.237 КМ. То повећање односи се на остварени вишак прихода над расходима (6.316.913 КМ), амортизацију материјалних (1.002.404 КМ) и нематеријалних средстава (120.113 КМ), отпис сталне имовине (326 КМ), усклађења по основу готовинских токова од улагачких активности (-44.050 КМ), прилива по основу смањења залиха (28.492 КМ), прилива по основу повећања обавеза према добављачима (5.791.602 КМ), прилива по основу повећања других обавеза (595.365 КМ), прилива по основу повећања пасивних временских разграничења (14.525.768 КМ), одлива по основу повећања потраживања од продаје (2.227.387 КМ), одлива по основу повећања других потраживања (13.545 КМ), одлива по основу повећања активних временских разграничења (12.156.764 КМ).

Новчани ток од *улагачких активности* биљежи нето одлив новца за набавку сталних средстава, у износу од 4.291.306, и прилив по основу учешћа у добити аукцијске куће SEE CAO, у износу од 44.050 КМ.

У новчаном току од *финансијских активности (кредити и позајмице)* биљежи се нето одлив од 2.821.228 КМ. Овај нето одлив је проистекао из прилива дугорочног кредита (395.000 КМ), одлива по основу отплате дугорочних кредита (1.125.329 КМ), одлива по основу отплате краткорочног кредита – прекорачења на текућем рачуну (2.009.746 КМ) те одлива по основу осталих дугорочних и краткорочних обавеза (81.153 КМ).

Укупан новчани прилив (готовина) износи 13.939.237 КМ, а укупан одлив 7.068.484 КМ. Према томе, у односу на 01.01.2021. године, евидентирано је повећање *нето новчаних средстава* за износ од 6.870.753. КМ.